

DAGNY JOENSEN
JENS KR. VANG

Upprunaliga varð stig tikið til at stovna felagið í 1994, men av tí at so nógv fólk fluttu burtur, datt virksemd niður fyri. Tað er hetta sum Helle Johansen, saman við øðrum nú roynir at fáa á føtur aftur.

33 ára gamla Helle Johansen er ættað av Fjöni, men giftist til Føroyar, her hon í dag starvast á marknaðardeildini í Føroya Banka.

Upprunaliga er hon útbúgvin telegrafistur, og sigldi í langfarasigling við farmaskipi hjá A.P. Møller. Har hitti hon Kristian Johansen, sum var stýrmaður umborð, og tey giftust og fluttu til Føroyar at búgva.

Tað gekk tó ein rúm tíð, áðrenn Helle varð við barn, og tá tað at enda eydnaðist, vóru hjúnini ómetaliga tegin.

- Alt var so sum tað átti, meðan eg gekk við barninum, men so fekk eg krím beint áðrenn eg skuldi eiga.

- Eg hugsaði ikki um tað, ta eg ikki føldi liv seinastu 14 dagarnar. Helst var tað bert tí, at eg var komin til eiga, og at barnið var so mikið stórt, at tað var vorðið trongligt í búkinum, uggaði eg meg við, sigur Helle Johansen.

Hetta var í 1993, og hóast illgrunin alla tíðina lúrdi, at okkurt álvarsamt var áfatti, so heldur Hella Johansen í dag, at hon ikki reiðiliga vildi fáa hetta kannað.

Fór i skannarin

- Bráðliga ein sunnudag, fór eg upp á dansa og hoppa, uttan tó at visti hvi. Helst havi eg gjørt tað, fyri at merkja liv, men har hendi einki. Eg umbar meg við, at eg kundi ikki ringja til lækarnir á Landssjúkrahúsinum ein sunnudag.

Mánamorgunin ringi hon til Landssjúkrahúsið og bað um at verða kannað.

Hon slapp til beinanvegin og varð koyrd í skannarin, har lækarnir kannaðu barnið nágreiniliga. Tað tók drúgva tíð, og eingin segði nakað við barnakonuna. So hvørt sum fráleidd, komu fleiri lækarnar at kanna hana, og at enda varð sent boð eftir yvirlækninum.

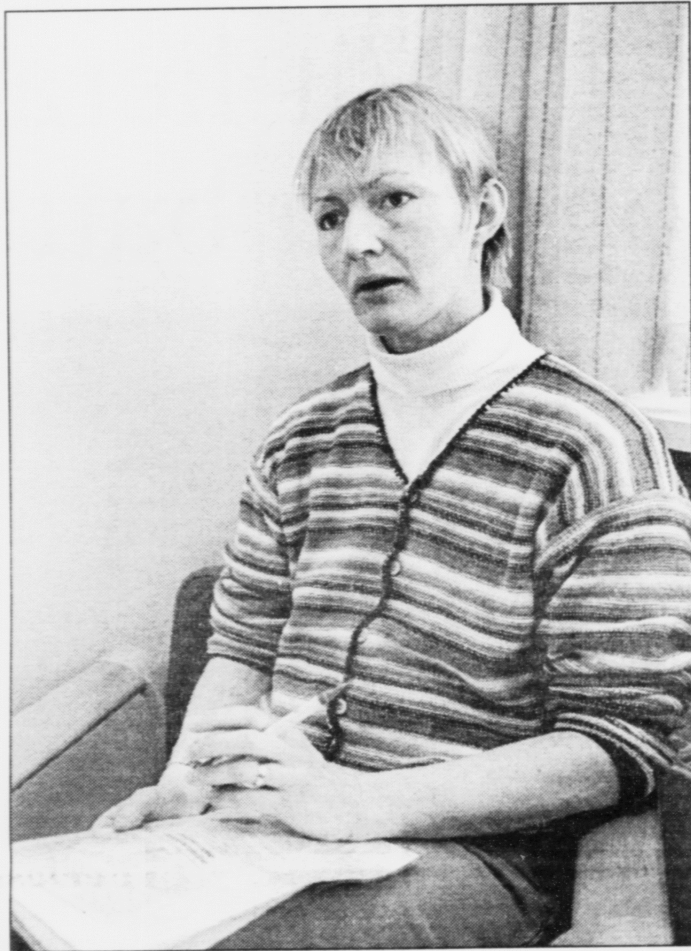
- Tá eg hoyrði yvirlæknin spyrja sjúkrasystirnar og lækarnar, um eingin hevði sagt tað við meg, skrambaði alt saman, sigur Helle.

Læknin segði henni, at barnið var deytt, og at tað als einki var at gera. Helle fór heim at bíða eftir manninum, sum var til arbeiðis. Hon hugsaði um, hvussu hon skuldi fáa sagt honum tað, men tað var als ikki neyðugt at siga nakað. Hann sá hvussu var statt.

Vildi eiga sjálv

Seinnapartin varð Helle innlögð. Á deildini fekk hon góðan stuðul í starvsfólkunum, sum tosaðu nógv við hana og greiddi frá tí, sum skuldi fara fram.

- Tá eg fekk boð um at barnið var deytt, skilti eg

Hon átti ein deyðføddan son:

- Vit fara ongantíð at gloyma hann

- Hann var so vakur og fittur, og eg var so errin av at hava átt sonin, sum líktist pápa sínum. Tað skal ikki goymast ella gloymast, tí tað hevur hann ikki uppiborið, sigur Helle Johansen, sum er ein av stigtakararnum til at stovna „Felagið Pinkubarnadeyði“, og í greinini sigur frá, hvussu umráðandi tað er at tosa við foreldur, sum koma fyrri tí vanlagnu at missa eitt barn

ikki, at tey ikki bara lögdu meg undir keisaraskurð, so tey kundu fáa liv í barnið, men tá eg var greidd yvir, at einki var at gera, vildi eg fæða barnið sjálv. Eg hevði bíðað eftir hesi løtu í nýggju mánaðir, og eg vildi sleppa at siga, at eg hevði átt barn, hóast eg visti, at barnið ikki

fór at liva. Tað er tað besta eg havi gjørt, sigur Helle Johansen.

Tað gekst væl at eiga, og sonurin var væl skaptur. Einki var at siggja á honum.

- Tá eg hevði átt, spurdu sjúkrasystirir, um eg vildi hana hann upp til mín, og eg tók hann til mín.

Hetta var tað eg hevði droymt um

- Hetta var tað eg hevði droymt um so leingi. Hann var so vakur og líktist pápa sínum ógvuliga nógv, sigur Helle Johansen, sum helt tað vera eina góða kenslu, at sleppa at hava sonin hjá

sær.

Starvsfólkini á Landssjúkrahúsinum, sum vóru um hjúnini og familjuna hesar tímar, hevur Helle bert alt gott at bera. Tey dugdu so ómetaliga væl at tosa við tey og hjálpa teimum í sorgini.

- Eg slapp alla tíðina sjálv at gera av, hvussu nógv eg vildi vera við í tí, sum skuldi henda. Tey spurdu, um eg vildi sleppa at lata hann í, og um eg hevði serlig klæðir, sum eg hevði ætlað til hansara.

- Eg hevði bundið honum klæðir, og tað var bert náttúrligt at hann var latin í hesi, tí tey vóru hansara. Eingin annar skuldi eiga klæðini, sigur Hella Johansen, og brosar, tá hon aftur minnst á hesa løtuni, hóast tárinu eisini hómast. Hon undrast sjálv, at hesar kenslur aftur koma fram, men sigur umberandi, at tað ikki er tí, at hon er ólukkulig.

- Eg átti um klókkán seks um morgunin, og eg slapp at hava sonin hjá mær til á dagurda. Hann lá so fittur í vøgguni.

- Áftaná havi eg hugsað nógv um, hvi eg ikki tók hann upp til mín, og tað angri eg at eg ikki gjørdi, eins og nógv annað, sum eg ikki gáði eftir, tí sorgin var so stór, sigur Helle Johansen.

Vit lögdu hann í kistina

- Hóast tey komu eftir honum á middegi, tí hann skuldi obduserast, fingi vit at vita, at vit altíð kundu vitja hann í kapellinum, og har fóru vit og familjan.

- Maðurin mín og eg lögdu sjálvi lokið á kistuna. Tað var ein ræðulig løta, men tað uggaði okkum nógv, at sleppa at vera við til at skipa fyrri jarðarferðini og tí, sum skuldi gerast í hesum sambandi.

Besta hjálpin og uggin í slíkari støðu er, at avvarandi og vinfólk sýna samkenslu, við at vitja og bjóða sær til at hjálpa. Tað høvdu hjúnini stóra gleði av.

- Eg fekk so ómetaliga góða hjál frá vinikonum mínum, sum vóru hjá mær, tá eg skuldi eiga, og áftaná vóru saman við okkum og barninum, sigur Helle Johansen.

- Tað er ikki soleiðis, at tú helst vil gloyma sorgina. Hon verður altíð ein partur av tær, hóast tú roynir at fóta tær aftur, sum skjótast.

Best at tosa um tað

Hinvegin, so royndi eg beinanvegin at fara út. Eitt nú fór eg oman í bankan at heilsa uppá, so skjótt sum eg kundi. Umráðandi var fyrri meg, at fólk ikki skuldu kenna seg illa, ella at tey skuldu taka synd í mær.

Torførast var tó, tá eg hitti fólk á gøtuni, sum ikki kendu meg so væl. Tey smiltust og spurdu forvitni, um tað bleiv sonur ella dóttir?

- Tað vóru eisini tey, sum fjaldur seg aftan fyrri hillarnar í handlinum, tá tey sóu meg, tí tey torðu ikki ella vistu ikki, hvat tey skuldu

siga við meg.

- Tá fór eg aftaná teimum, og gjørdi vart við, at eg var har. Eg hugsaði sum so, at um eg ikki gjørdi tað beinanvegin, so fór tað kanska at verða ógjørlegt at tosa við tey seinni.

Hálvannað ár seinni fingi Kristian og Helle Johansen eina dóttir. Hon er 2 1/2 ár í dag, og er sjálvandi stóra gleðin hjá foreldrunum.

Helle viðgongur, at hon er ógvuliga bundin at dóttirini, og at øll frítíðin fer við at vera saman við dóttirini.

Tey kundu hugsað sær fleiri børn, men tað er sum at spæla í happadráttinum, sigur Helle Johansen skemtiandi, men at tey ikki hava vunnið enn.

- Sjálvandi er óttin har, at slíkt kann henda okkum aftur, men nú hava vit fingið at vita, hvat orsøkin var til at sonurin var deyðføddur. Blóðflokarnir hjá foreldrunum sita ikki saman, og tí skulu børn teirra fæddast á Ríkishospitalinum, har dóttirin eisini er fædd.

Fjala seg fyrri teimum, sum hava mist

- Hvussu skulu vit bera okkum at, tá fólk vit kenna koma fyrri somu hending sum tú?

- Tú skalt hava dirvi at venda tær til teirra, sum hava mist, og visa teimum, at tú veitst hvat er hent, og at tú hugsar um tey.

- Tær nýtist ikki at siga so nógv, tí orð eru ikki altíð neyðug. Tak í hondina á teimum ella tak um tey, so tey kenna tað uggaði. Fara tey at gráta, so legg einki í tað. Tey gráta, tí tey hava brúk fyrri tí. Tú hjálpur teimum við at lata tey sleppa at gráta, sigur Helle Johansen.

Um tað at liva við at hava mist eitt barn, sigur Helle Johansen:

- Hóast dóttirin syrgir fyrri, at eg altíð havi okkurt at hugsa um og gleðast yvir, so gloymi eg ongantíð sonin, sum vit kallaðu Rasmus. Hon er dóttir mín, men hon hevur ein stórabeiggja. Hon veit, at myndin á veggnum er Rasmus, men hon hevur ikki enn skil fyrri, at tað er beiggja hennara.

Errin av at hava átt hann

- Hann er so vakur og fittur og eg eri errin av at hava átt hann, og tað skal ikki krógvast burtur. Tað hevur hann ikki uppiborið. Hann vil altíð verða í hjarta og minni okkara. Eg hugsi kanska ikki um hann hvønn dag longur, men eg gloymi hann ikki, sigur Helle Johansen.

Felagið Pinkubarnadeyði hevur opið hús leygardagin 12. apríl kl. 14, í J. Patursonargøtu 24, fyrri øllum foreldrum, sum hava mist pinkubørn. Avvarðandi og vinir, sum hava samband við foreldrinu eru eisini vælkomín.